

Helemaal ondersteboven van een ligconcert

Antwerpen

Op een festivalweide sta je. In de opera zit je kaarsrecht. En op een *ligconcert*? Daar lig je. In het Rubenshuis schoven mensen aan voor een van de intiemste activiteiten van de Museumnacht: een *ligconcert* van pianist *Mattias Devriendt*.

“*What are they queuing for?*”, vraagt een toerist wanneer hij zaterdagavond de lange rij in de tuin van het Rubenshuis ziet. Rijen voor de metro is hij blijkbaar gewoon, voor fish en chips na een lange werkdag ook. Maar dit antwoord doet hem fronsen: om op de grond van het museum te gaan liggen en te luisteren naar pianomuziek. Hij draait zich om, naar de cocktailbar. Iets met ijsblokjes en voorspelbaarheid.

Slaapzak

De rij laat zich niet afschrikken. Zij weten waarvoor ze komen deze Museumnacht: liggen en luisteren. Sommigen hebben zelfs een slaapzak onder hun arm. Twee keer speelt pianist *Mattias Devriendt* zaterdagavond, voor telkens tachtig mensen die zich languit neervlijen op dunne yogamatjes rond zijn zwarte vleugelpiano. Een half uur voor aanvang van het eerste concert is de maximumcapaciteit al bereikt en mag niemand zich nog bij de rij voegen. Meer dan 80 matjes zijn er niet, en de vloer is van steen.

Binnen zijn er geen instructies nodig. Iedereen legt zich spontaan op de voorziene matjes. Schoenen gaan uit en sokken met gaten worden zichtbaar, zonder schaamte. Er komen dekentjes en slaapzakken uit rugzakken tevoorschijn. Anderen kijken ernaar en trekken hun jas over zich heen als deken. “Gun jezelf dit moment. Tot over ongeveer 75 minuten”, zegt *Devriendt*. Dan laat hij de eerste toets zakken.

Bovenaardse stem

De eerste twintig minuten is er nog beweging. Een matje dat herschikt wordt, een rits die net te luid klinkt. Af en toe licht een gezicht op van onderen, verlicht door een scherm dat nog snel iets moet afhandelen. Daarna besluit het publiek collectief om zich in stilte over te geven aan de muziek. Een enkel rebels persoon blijft toch rechtop zitten, benen gekruist in yogahouding. De sfeerverlichting wisselt van blauw naar rood en weer terug naar blauw. Slechts één keer doorbreekt een bovenaardse stem uit een smartphone de stilte, die zegt hoe laat het is.

Lange, smalle living

Devriendt, die al piano speelt sinds hij negen jaar oud is, is niet aan zijn proefstuk toe. Vijf jaar geleden kocht hij een nieuwe vleugelpiano. Daarmee wou hij optreden voor zijn vrienden, bij hem thuis. “Maar ik heb een lange, smalle living, waar weinig mensen kunnen zitten”, vertelt hij. De oplossing was even eenvoudig als uniek: dan maar matjes op de vloer en de piano in het midden. Dat is zijn concept: “Ik merkte meteen dat het voor een intieme sfeer zorgt”, aldus *Devriendt*. Sindsdien speelt hij vaker zo. Liggend publiek, hijzelf rechtop op zijn kruk.

Zijn concerten zijn bijna altijd uitverkocht. Soms probeert hij iets klassiekers, stoelen en al. “Maar dan komt de muziek minder binnen bij het publiek. Ik wil mensen raken.”

“Soms beginnen mensen al bij de eerste noot te huilen. Ze vertellen me dan achteraf dat ze moesten denken aan een overleden familielid”, zegt *Devriendt*. “Anderen zie ik tijdens het concert naar elkaar toe schuiven, handen vastnemen, een voorzichtige kus geven. Dat is wat muziek met mensen moet doen. De rest van het publiek ziet dat niet, ik wel.”

Zittende ovatie

Na iets meer dan een uur laat *Devriendt* een paar kordate noten vallen, nodig om de paar mensen die waren ingedommeld weer te wekken. Het publiek veert recht en dan gebeurt het: een zittende ovatie. Wat, na een *ligconcert*, het equivalent is van een staande.

Bezoekster Joanna is er stil van. “Kun je iemand anders vragen wat die ervan vond? Ik weet het nog niet.” Haar partner is ondertussen verwickeld in een gevecht met een slaapzak en nekkussentje die niet meer in de rugzak passen zoals bij aankomst. “Jij speelt zelf piano”, zegt hij. “Je moet toch iets kunnen zeggen.” Joanna zwijgt. Hij zucht. De slaapzak wint voorlopig.

Na even nadenken: “Een *ligconcert* van *Devriendt* stond op mijn bucketlist voor 2025. We komen speciaal hiervoor naar Museumnacht en gaan de andere musea zelfs niet bezoeken.” Dat ze een ticket voor de hele nacht heeft betaald, deert Joanna niet. “Het was uniek. Intiem en persoonlijk. Als pianist was het ook boeiend om naar zijn handen te kijken. Hij speelt ingetogen, zonder grootse armbewegingen. Je voelt dat de muziek van hem is. Voor iemand die met zo'n passie speelt, betaal ik graag.”

Wanneer de eerste 80 mensen buitenwandelen, staat het volgende publiek al klaar. Binnen denkt *Devriendt* alweer verder. “Het publiek kijkt 75 minuten lang naar het plafond, tenzij ze hun ogen sluiten.” Inderdaad: zaterdag was er ruim de tijd om het aantal rookmelders te tellen (ik telde er zes), of om je af te vragen waarom die ene balk scheef leek te hangen. Kunst was er niet te zien, in het bijgebouw van het museum waar het concert plaatsvond. “Daarom werk ik aan beelden om te projecteren. Al is dat zoeken naar een evenwicht, want mijn doel blijft wel om mensen naar binnen te keren. De afleiding mag dus niet te groot worden.” Hij denkt aan trage beelden die van onder gefilmd zijn. “Een windmolen bijvoorbeeld, vanuit een kikkerperspectief.”

Pebbles Antonissen